

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Wetsera-skutan, Öregrund

Linderson, Hans

2021

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2021). *Dendrokronologisk analys av Wetsera-skutan, Öregrund*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2021:18). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

1 mars 2021

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2021:18
Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV WETSERASKUTAN, ÖREGRUND

Uppdragsgivare: UA

Område: Uppland **Prov nr:** 55930 **Antal sågprov:** 1

Dendrokronologiskt objekt: Råseglare från 1891, spant nära kölen

Resultat:

Dendro nr:	Prov-id; beskrivning	Trädslag	Antal ÅR; radier (annat 2 styck)	Splint Sp Bark B Vankant W Antal	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknad Fällningstid E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer En mer vågad precision av dateringen Provenienser:
55930	1; spant nära Köl	Ek	131;5	Ej Sp	1869	E 1879	(1885-1895)

Resultatuppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter

Kommentarer

Provet är taget i ett spant nära anslutning till kölen och där senare motorn sattes. Virket är av ek och bränt nästan genom-kolat. Trädet är avverkat **efter 1879** mest sannolikt 1885-1895. Om man addera uppdragsgivarens informationer om skutan så bör avverkningen skett 1885-1891.

Virkets proveniens är nordvästra Skåne med stor sannolikhet Pålsjö skog cirka 2 km norr om Hälsingborg.

Årsringstäckning: 1738-1869

Märgålder: c 1718

Groddår: c 1660-1700

Det var överraskande starka samband med de dendrokronologiska serierna vi har gjort från virke i **Pålsjö skog**. Trots att ekvirket från prov 55930 har vuxit böjt, förslagsvis en grov och gammal böjdväxt gren så "korsdatera" den mycket bra med årsringsserierna från Pålsjö skog, mycket bättre än gängse dateringskronologier. När man tittar på trädens tidsserier över skogen så finns det bland annat en tillväxtökning som inte kan förklaras med väderdata från vinterhalvåret 1887/88. Den förhöjda tillväxten varar några år som är typiskt för gallringar/virkesuttag av ek. Det skulle inte förvåna mig om virket är avverkat **vinterhalvåret 1887/88**. Det skulle vara intressant om andra källor kunde påvisa avverkningar i Pålsjö skog för båtbyggnad på Vikens varv.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendro-identitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger och den femte, har olika informationer getts se beskrivning ovan.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891